

Світлана Алексенко,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
<https://orcid.org/0000-0001-7187-8791>
м. Суми, Україна

**Вербалізація наративу «Coronavirus Pandemic»:
лексико-семантичний аспект
(на матеріалі інформаційного порталу BBC news)**

**Verbalization of the narrative “Coronavirus Pandemic”:
lexical and semantic aspects
(based on the information portal BBC news)**

Анотація. *Пропонована наукова розвідка представляє результати дослідження англомовного онлайн-дискурсу новин в площині його наративних особливостей, зокрема лексико-семантичного аспекту вербалізації наративу «Coronavirus Pandemic» на шпальтах новинного онлайн-порталу BBC news. Техніки розгортання наративів глобального масштабу, одним з яких виявився наратив світової коронапандемії, а також особливості конструювання бажаних фреймів у свідомості адресатів лексико-семантичними засобами мови залишаються недостатньо вивченими, що зумовлює актуальність їхнього дослідження. Об'єктом нашого дослідження є наратив «Coronavirus Pandemic», який розуміємо як структуровану подію, представлену у певній послідовності розгортання її етапів, що обумовлена просторовими та часовими обставинами і певною точкою зору на неї. З'ясовано, що досліджуваний наратив формувався і розгортався на інфо-порталі BBC news за мережесевим принципом організації інформації, згідно з яким представлені заголовки статей пов'язані спільною подією, але є незалежними один від одного. Встановлено, що наративна структура послідовних етапів події «спалах пандемії вірусної пневмонії вірусу SARS-CoV-2» є наступною: початок та глобальне розповсюдження вірусної хвороби; статистика захворювання та безпрецедентні карантинні обмеження; економічні, соціально-психологічні та культурні наслідки карантину; нагальність та темпи вакцинації; зміни людського світосприйняття за умов життя при «довгій пандемії». Аналіз емпіричного матеріалу на лексико-семантичному рівні засвідчив, що уживання лексем певної частиномовної належності віддзеркалює логіко-семантичні обставини мовлення: іменники та дієслова передають динамічну реакцію суспільства на екзистенційний виклик, а також загострюють увагу на певних явищах; прикметники суб'єктивують опис подій; числівники використовуються для передачі*

статистики захворювань та летальних випадків. Окреслено семантичний зміст емоційно-забарвленої лексики з позитивною та негативною конотацією, який відповідає характеру концептуалізації описаного наративу.

Ключові слова: новинний дискурс, наратив, структура наративу, гіпертекстуальність, емоційно-забарвлена лексика, лексико-семантичні групи.

Summary. *The present scientific study reveals the results of research of the English online news discourse with reference to its narrative features. In particular, it seeks to establish the lexico-semantic verbalization of the narrative «Coronavirus Pandemic» as it is presented on the webpages of the information portal BBC news. Techniques of unfolding global narratives, one of which is purportedly that of the coronavirus disease pandemic, as well as shaping aspired frames in the addressees' consciousness via lexico-semantic language means appear to be dramatically under-researched what enhances the pertinence of their study. The object of our study – the narrative «Coronavirus Pandemic» is deemed as a structured event exhibited in a certain sequence of its stages' evolving and conditioned by spatial and temporal circumstances and particular standpoint. The investigation has shown that the narrative in question had been forming and occurring on the information portal BBC news in accord with a network principle of information arrangement which postulates that headlines should be linked by some common event while retaining independence from one another. The results of the study indicate the following narrative structure of consecutive stages of the core event «a viral pneumonia SARS-CoV-2 outbreak»: inception and global spread of the viral disease; disease statistics and unprecedented quarantine restrictions; economic, social, psychological and cultural implications of the quarantine; urgency and rates of vaccination; changes in real-world scene perception while living under «long Covid». Lexico-semantic analysis of the empirical material testified to lexemes of a particular part of speech being used as a mirror of logic and semantic set of conditions of speech communication: nouns and verbs tend to convey societal dynamic reaction to the existential challenge as well as place certain phenomena in the limelight; adjectives subjectivize the description of events; numerals are leveraged in disease statistics and lethal cases records. The semantic content of the emotionally loaded vocabulary with both positive and negative connotation is established to suggest the exact character of conceptualization of the studied narrative.*

Key words: news discourse, narrative, narrative structure, hypertextuality, emotionally loaded vocabulary, lexico-semantic groups.

Вступ. Потужний потенціал новітніх цифрових медіа є на сьогодні беззаперечним. Вони виступають платформою для таких комунікативних подій, як ведення так званої війни дискурсів через їх інтенсифікацію та технологічне конструювання, а також створення й розгортання певних наративів. За твердженням Н. Чомські, недостатньо мати доступ до інформації, треба володіти системою її розуміння [2]. Відомо, що призма системи цінностей, досвіду та уявлень про світ зумовлює якість сприйняття і розуміння інформаційного потоку, а отже, точність розуміння інтенцій адресанта залежить не

стільки від пропозиційного змісту, скільки від таких чинників, як психолінгвістичні настанови адресата [4], ступінь його довіри до інформації та до мовця [3], його імпліцитне знання [14] тощо.

Сучасний онлайн-дискурс новин грає провідну роль у популяризації певних стереотипних уявлень аудиторії читачів або слухачів про економічний, соціокультурний, політичний розвиток їх країни. Такі його дистинктивні ознаки, як лаконічність та спрощення подачі інформації, повнота та оперативність висвітлення поточних подій, тематична диверсифікація, семіотична конвергентність та модусна гібридизація [6] сприяють, з одного боку, зменшенню розбіжностей адресант-адресатних референційних просторів, а з іншого – дають підстави для використання наративу як основного інструменту конструювання бажаної для адресанта реальності.

Метою дослідження є аналіз лексико-семантичних засобів вербалізації наративу «Coronavirus Pandemic» в онлайн-статтях новинного порталу BBC news. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію наступних завдань: описати наратив як дискурсивну техніку подачі новинних повідомлень у сучасному дискурсі новин; схарактеризувати новинну структуру наративу «Coronavirus Pandemic»; з'ясувати лексико-семантичні засоби вербалізації досліджуваного наративу.

Актуальність дослідження наративних особливостей представлення світової коронапандемії в англомовному новинному дискурсі зумовлена беззаперечно важливою роллю сучасних інформаційних порталів у формуванні як громадської думки щодо гострих та неоднозначних суспільних питань, так і загального рельєфу соціально-політичного порядку денного. Вони використовують певні концептуально-семантичні особливості побудови новинного наративу, які залишаються недостатньо вивченими.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наратив був об'єктом наукових досліджень таких соціальних наук, як історія, політологія, соціологія, психологія, антропологія й міждисциплінарних філологічних розвідок. Зокрема, він вивчався в межах лінгвістичної прагматики [12], психолінгвістики та теорії модальності [9; 10], когнітивної лінгвістики [8; 11], проте не ставав у фокусі дослідницької уваги як характеристика медійного, зокрема новинного, дискурсу.

У широкому сенсі наратив трактується як історія, що пояснює дії суб'єкта для їх виправдання перед певною аудиторією [5]. В межах новинної наратології подія, перш ніж стати новиною, має бути деталізовано відображена у формі розповіді. Це має бути «історія з тематичною єдністю, певними героями, обумовленими просторовими та часовими межами, канвою певних подій» і дискурсом (точкою зору) – іншими словами, необхідне формування наративу

[13, с. 11–24]. Наратив передбачає структурування події, історію послідовності розгортання її етапів, що мають значення для наратора та аудиторії.

Учені зазначають, що наративи є тими структурними основами, що дозволяють людям пов'язувати на перший погляд не взаємопов'язані явища навколо певної першопричини, і набувають ефективності лише коли перегукуються з основними цінностями аудиторії та надають опис причинно-наслідкових зв'язків для об'єднання подій в спільній переконливій інтерпретації [1, с. 4]. Ефективність засвоєння інформації часто зумовлена способом її організації. Структура новинного дискурсу є складною та різнобічною. Організація інформації онлайн може відбуватися за різними принципами, основними з яких є осьовий, мережевий та комбінований [7]. Поширення новини відбувається за допомогою важливого інструменту, а саме гіпертекстуальності – процесу організації доступу до інформації через надання посилань на додаткові джерела та статті. Наратив постає систематизованим гіпертекстом, об'єднаним певною подією / подіями або метою.

Методологія та методи дослідження. Емпіричною базою дослідження слугували матеріали статей з новинного порталу BBC news, розміщені в тематичній рубриці «Coronavirus Pandemic». Методологічною базою дослідження слугували контекстуально-інтерпретаційний метод для встановлення авторських імплікатур та ілокутивної спрямованості текстів новин; методи та прийоми дискурс-аналізу для виявлення сутнісних та змістово-формальних ознак новинної комунікації з теми пандемії; метод лексико-семантичного та компонентного аналізу для окреслення типів задіяної лексики та лексико-семантичних груп при реалізації розгортання описуваного наративу; описовий метод для інтерпретації класифікованих та систематизованих мовних одиниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. Новинний наратив “Coronavirus Pandemic” формувався в реальному часі у рубриці “Coronavirus” на інформаційному порталі BBC News. Він відображав етапи, пов'язані з подією *«спалах пандемії вірусної пневмонії вірусу SARS-CoV-2»* і проявлені у медичній, соціально-економічній, політичній, культурологічній сферах у британському національному та світовому контекстах, а саме: початок та глобальне розповсюдження вірусної хвороби; статистика захворювання та безпрецедентні карантинні обмеження; економічні, соціально-психологічні та культурні наслідки карантину; нагальність та темпи вакцинації; зміни людського світосприйняття за умов життя при «довгій пандемії».

За принципом організації інформації новинний наратив “Coronavirus Pandemic” є мережевим: у колонці, присвяченій цій темі, представлений цілий список заголовків, пов’язаних однією подією зі схожими гіперпосиланнями, наприклад: “*Coronavirus: Three-week lockdown extension set to be approved*”, “*Coronavirus: Significant social distancing needed ‘until vaccine found*”, “*The businesses adapting to life under lockdown*”, “*Covid: Is it time we learned to live with the virus?*”, “*Is Covid at risk of becoming a disease of the poor?*” [15] тощо.

Наприкінці кожної статті наявні зовнішні гіперпосилання на соціальні мережі, у яких представлені акаунти новинного порталу BBC news. У такий спосіб проявляється актуальна риса дискурсу новин досліджуваного наративу – комунікативність. Вона реалізується наданням можливості читачам виразити свої думки, емоції, переживання через коментарі та реакції, що доступні на сайті порталу або у соціальних мережах.

У результаті детального аналізу емпіричного матеріалу щодо вираження досліджуваного наративу на лексико-семантичному рівні були отримані дані про найуживаніші лексеми за морфологічною ознакою частини мовної належності та семантичний зміст емоційно-забарвленої лексики.

Різні частини мови, представлені в текстах новинного наративу, мають на меті ефективний мовленнєвий вплив на формування думок, поглядів, висновків читачів і залишають певний відбиток на стилістичній забарвленості новинних текстів. Їх використання залежить від логіко-семантичних обставин мовлення. Іменник та дієслово використовуються для зображення динамічної реакції суспільства на екзистенційний виклик у зв’язку із всесвітньою хворобою, виокремлення певних явищ та загострення уваги. Прикметники інтенсифікують ступінь персоналізованості опису подій. Числівники використовуються для передачі статистичних даних, опису графіків.

Наведемо уривки мовного матеріалу за цією морфологічною ознакою на матеріалі таких статей з новинного порталу BBC news: “*Covid: Early Failures Were Stark – Lessons Must Be Learnt*”, “*Long Covid: ‘I Can’t Walk 10m Without a Rest*”, “*Covid Deaths and Hospital Admissions Rise in Wales*”, “*Covid: How to Cope in a Winter Lockdown, From Those Who’ve Done It*” [15]:

Дієслово (Verb) – “...*she suggests putting on a jumper and throwing open a window, to get some fresh air inside*”, “*Buy some houseplants – they look nice and make the air fresher*”, “...*be grateful that we can wrap up warm and go on a winter walk with one person from another household, Ida says”.*

Прикметник (Adjective) – “It was, the report said, a “slow, uncertain and chaotic” service to start with”, “I don’t think people understand, how fit and healthy I was before and how tired I feel now”, “it was unsafe for me to be dealing with people in a vulnerable situation”.

Іменник (Noun) – “The Emirates airline cabin crew member, aged 28, relished the extended “holiday” with her parents...”, “Apply hand cream straight after using hand sanitiser, to protect your skin from drying out in the cold”.

Числівник (Numerals) – “This has been a feature of the last six weeks, with hundreds more cases being picked up”, “There were seventeen deaths in the Betsi Cadwaladr health board area, fifteen deaths in Swansea Bay, fourteen in Cwm Taf Morgannwg, seven more in Hywel Dda”, “There were one hundred and thirty deaths (22.1%) above the five-year average...”.

Прислівник (Adverb) – “You might be feeling just as frosty, gloomy...”, “I hardly go out anymore...”, “Bed occupancy is currently at a weekly...”.

У досліджених статтях такі частини мови, як іменник та дієслово акцентують увагу реципієнтів на пандемії корона вірусу як на важливому явищі (*public health failures, the virus, pandemic hits etc*) та на динамічному характері суспільного середовища в таких умовах (*to deal with outbreaks and introduce restrictions, to increase testing, to isolate, to combat its spread etc*). При відображенні інформації, пов’язаної із статистикою летальних випадків, стилістично вагомим є використання числівників для досягнення ефекту приголомшення (“...there have been 57,779 deaths from all causes in Wales, with 8,413 (14.6%) mentioning Covid-19 on death certificates registered up to 8 October”, “15 deaths in Swansea Bay, 14 in Cwm Taf Morgannwg, seven more in Hywel Dda, six in Cardiff”).

Новинний портал BBC news передає останні новини при поєднанні візуального модусу із емоційним впливом на читача. Візуальний аспект реалізується через ілюстративний матеріал, гіперпосилання, виділення пріоритетної інформації іншими кольорами. Фотографії з місця подій привертають активну увагу адресатів, збільшують кількість переходів з однієї статті на іншу, а відео матеріали спрощують та прискорюють ознайомлення з новою інформацією. На відміну від візуального аспекту, емоційний відображається через емоційно-забарвлену лексику, яка залежно від контексту статті може мати позитивну чи негативну конотацію, причому остання зумовлюється особистісним ставленням автора статті до певної події.

Емоційно-забарвлену лексику з позитивною конотацією було згруповано в такі лексико-семантичні групи:

Щастя (Happiness) – колокації *“to be happy”, “to be satisfied”, “to feel of great pleasure”, “to be glad”, “to be lucky”, “to be absolutely overjoyed”, “to be absolutely buzzing”, “to get on with my work”, “to create drawings of rainbows”, “to be believed”, “to be loved”, “to learn new skills”, “to spend time with family and pets”, “to be thankful you have a life”*, що передають відповідну емоцію від перебування разом із сім’єю / рідними більшу кількість часу.

Впевненість, довіра (Certainty and Trust) – лексеми та вирази *“a guarantee of safety”, “trustworthy”, “to support each other”, “to access the care”, “recognition for people”, “certainty about getting better”, “to submit your thoughts”, “to trust the policy”, “to participate in society”, “to agree with the measures”, “rising vaccine rates”, “to follow the rules”, “to be ready to comment on situation”*, що описують ступінь довіри людей до урядової політики.

Зацікавленість (Involvement) – лексичні звороти *“I’ve detected little enthusiasm for”, “to turn to”, “to find big benefits”, “to navigate the expectations”, “to detail”, “to show an interest in”, “to be eager to know”, “to let myself wonder about”, “cannot wait”, “to be curious about”, “to get an excitement”, “the countdown and frantic packing days”*, що підкреслюють зацікавленість людей у дії вакцини, її впливі на організм.

Вдячність (Gratitude) – колокації *“to show their appreciation”, “to lift the spirit”, “to give credits to”, “in acknowledgement of their work”, “to respect”, “a sign of recognition”, “to clap for Heroes”, “to tweet your support”, “to bang pots from doorsteps”, “a one-off to support”* сприяють вираженню вдячності та поваги всім працівникам медичної сфери та рятувальних організацій різними способами за їх наполегливу працю в тяжкий час пандемії.

Лексико-семантичний зміст емоційно-забарвленої лексики з негативною конотацією представлений такими групами:

Страх та тривога (Fear and Anxiety) – лексичні вирази *“to find it scary”, “to be frightening”, “to feel anxious”, “to feel panic”, “to be in distress”, “to worry about”, “...was taken aback and scared”, “to feel left”, “I was really poorly attended”, “I was quite scared to go to sleep”, “to be at an absolute loss”, “to be concerned for”, “to strain a system”, “to have mixed views on”* яскраво ілюструють людські страхи, пов’язані з перебігом хвороби, складнощами з отриманням медичної допомоги.

Сум (Sadness) – звороти *“to feel sad”, “to bring to a horrible place mentally”, “to feel quite sluggish”, “to feel lonely and depressed”, “to feel miserable”, “to feel out of sorts”, “to feel unwell”, “to turn down opportunities”, “it feels quite messy”, “to struggle to progress”, “to feel*

horrendous”, “*to turn upside down*” передають нестабільний емоційний стан найманих працівників через ситуацію на ринку праці у світі, що склалася в результаті пандемії, а також негативну емоцію у зв’язку з можливістю повернення працівників на повний робочий день до офісу замість роботи онлайн після подолання хвороби.

Недовіра та гнів (Distrust and anger) – лексеми та вирази “*to mistrust*”, “*to doubt the ability*”, “*to arouse suspicions*”, “*demonstrations*”, “*to object on principle*”, “*to highlight inequalities*”, “*to turn down opportunities*”, “*disbelief*”, “*undermine their constitutional freedoms*”, “*to storm*”, “*to smash up*”, “*to stage sit-ins and protests*”, “*to break them up with tear gas*”, “*to hold demonstrations*”, “*to turn into a mass movement*”, “*to champion those who disagree*”, “*to accuse the government of splitting society*”, “*to involve violent confrontations with the police*”, “*to make themselves heard*”, “*It feels like a big kick in the face*” виражають негативну, а часто й агресивну реакцію жителів різних країн на встановлені обмеження, зокрема на впровадження “ковід-паспортів”.

Висновки з дослідження. Сучасний новинний онлайн-дискурс активно використовує наратив як дискурсивний інструмент інформування читачів та водночас створення ефекту залученості аудиторії до формування власних сенсів. Новинний наратив «Coronavirus Pandemic» на інформаційному порталі BBC news має диференційовану текстово-композиційну модель, засновану на мережевому принципі організації інформації та систематизованій гіпертекстуальності як основній комунікативній ознаці при орієнтації читачів на відповідній вкладці portalу. Історія спалаху захворювання Covid-19 постає як розгалужена послідовність всеохоплюючих наслідків для кожної людини у всіх сферах її життя, а тому резонує з прагненнями та цінностями більшості читачів інфоportalу. Лексико-семантичні засоби вербалізації цього наративу (функціональність частиномовної належності лексем, семантичний зміст емоційно-забарвленої лексики) ефективно сприяють акцентуванню ключових концептів в межах даного наративу. Конотація емоційно-забарвленої лексики спричинюється особистісним поглядом дописувачів (авторів) рубрики до певної події / сюжетного повороту в межах наративу, а також настроєм героїв, задіяних у розповіді. Емоційно -забарвлена лексика з позитивною конотацією, вжита в новинних текстах наративу «Coronavirus Pandemic», що розгортався онлайн на інформаційному порталі BBC news, представлена наступними лексико-семантичними групами: 1) щастя, 2) впевненість, 3) довіра, зацікавленість, 4) вдячність. Емоційно-забарвлена лексика з негативною конотацією репрезентована такими

лексико-семантичними групами: 1) страх та тривога, 2) сум, 3) недовіра та гнів.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в аналізі й описі основних імплікатур та їхньої кореляції з базовими концептами цього наративу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Antoniadou A., O'Loughlin B., Miskimmon A. Great Power Politics and Strategic Narratives. 2010. Working Paper №7. Brighton: The Centre for Global Political Economy, University of Sussex. 26 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/264156520_Great_Power_Politics_and_Strategic_Narratives (дата звернення 10.03.2025).
2. Chomsky N. Politics and Language. Talks at Google. 2008. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rnLWSC5p1XE#t=27m38s>
3. Clementson D.E. Effects of Dodging Questions: How Politicians Escape Deception Detection and How They Get Caught. *Journal of Language and Social Psychology*. 2018. № 37(1). P. 93–113. DOI: 10.1177/0261927X17706960
4. Damen D., Wijst P., Amelsvoort M., Krahmer E. Perspective-Taking in Referential Communication: Does Stimulated Attention to Addressees' Perspective Influence Speakers' Reference Production? *Journal of Psycholinguistic Research*. 2018. № 48. P. 257–288. DOI: 10.1007/s10936-018-9602-7
5. Denzin N.K. Interpretive Biography. Newbury Park, California, London: Sage. 1989. 96 p. DOI: 10.4135/9781412984584
6. Dijk T. A. van. Discourse and Context: A Sociocognitive Approach. Cambridge University Press, 2008. 267 p.
7. Edwards D. M., Hardman L. "Lost in Hyperspace": Cognitive Mapping and Navigation in a Hypertext Environment. *Hypertext: Theory into practice*. Ed.: R. McAleese. Oxford: Intellect Limited, 1988. P. 105–145.
8. Herman D. Scripts, Sequences and Stories: Elements of a Postclassical Narratology. *MPLA*. 1997. № 112. PP. 1046–1059.
9. Ovchinnikova I. Effect of the Content Complexity on Hesitations in Adolescents' Narratives. *Psychology of Language and Communication*. 2018. Vol. 22 (1). P. 1–20.
10. Park S.S. Whose uncertainty? Addressing the intersectional reader through the wound of trauma. *Frontiers of Narrative Studies*. 2023. Vol. 9. Issue 2. P. 190–207.
11. Prince G. Narratology: The Form and Functioning of Narrative. Amsterdam: Mouton, 1982. 185 p.
12. Searle J.R. Mind, Language and Society: Philosophy in the Real World. N.Y. 1998. 192 p.
13. Smith A.C. H. Paper voices: The popular press and social change. London: Chatto and Windus, 1975. 262 p.
14. Suzuki Y. Validity of new measures of implicit knowledge: Distinguishing implicit knowledge from automatized explicit knowledge. *Applied Psycholinguistics*. 2017. № 38(5). P. 1229–1261. DOI: 10.1017/S014271641700011X
15. <https://www.bbc.com/news/coronavirus>